

Inhoud - Sommaire

Eerst nog even dit...	2
Het congres van de FIT in San Francisco	3
Le congrès de la FIT à San Francisco	4
Gerechtstolken in de toekomst	6
Kort nieuws	9
Meertalige technische communicatie	10
La Guilde des Gesvois Entreprenants	13
Protester une note de crédit erronée	16
Dossier Cel-Vertaling Ethias	17
Dossier Cellule-Traduction Ethias	21
Please mind the gap (part II)	25
Een foutieve creditnota protesteren	34
Impressum	
<i>Babel</i>	35
<i>Translatio</i>	37
<i>Redactie - Rédaction</i>	38
<i>Abonnementen - Abonnements</i>	39
<i>Raad van bestuur - Conseil d'administration</i>	

Sommaire - Inhoud

EERST NOG EVEN DIT ...

Er wordt vaak gedacht dat de BKVTF uitsluitend een vereniging is voor zelfstandige vertalers en tolken. Sommige leden nemen afscheid van ons zodra ze vast werk vinden. Dat vinden wij heel spijtig, want dan zijn we een waardevolle collega kwijt, maar ook zij verliezen de medewerking van onmisbare collega's.

Vertalers en tolken in loondienst kunnen een grote steun hebben aan de zelfstandige collega's, omdat het perspectief van deze laatste vaak verschillende sectoren bestrijkt. Als er termen gezocht moeten worden voor nieuwe begrippen, hebben zij in een ander vakgebied, of bij een bedrijf dat al verder staat met die technologie, vaak al oplossingen gezien of gevonden. Zelfstandige tolken en vertalers kunnen dan weer een grote steun hebben aan collega's, die dagelijks tussen de taalgebruikers vertoeven en het jargon dan om zo te zeggen met de koffie ingegoten krijgen.

Een argument is dat de BKVTF niet veel acties lijkt te ondernemen voor werknemers. Een VZW is te beschouwen als een infrastructuur: men kan die gebruiken. De BKVTF zou meer kunnen doen voor werknemers,

maar het is aan de leden die werknemer zijn om zelf te bedenken wat er voor hen gedaan kan worden. In elk geval dient een vereniging om solidariteit te bieden en in de vertaalwereld hebben ook werknemers die zeer hard nodig: de taaldienst is vaak de eerste die afgeslankt of afgedankt wordt in een bedrijf dat moet besparen.

Van reclame valt aan te tonen dat die winst genereert – er zijn geen gegevens over wat een vertaling of tolkwerk opbrengt. Tolk- en vertaalwerk worden gezien als een kost, niet als een investering.

In dit nummer bieden wij u een blik op een vertaaldienst in een bedrijf, deze keer die van Ethias. Wij hopen dat er in de toekomst nog meer van onze leden die in loondienst werken ons inzicht in hun leefwereld gunnen.

Agnès Feltkamp
president@cbtip-bkvtf.org

Deze rubriek verschijnt om
beurten in de verschillende
landstalen.

Ouverture

HET CONGRES VAN DE FIT IN SAN FRANCISCO

Op 30 en 31 juli 2011 vond opnieuw een algemene vergadering plaats van de vertegenwoordigers van onze beroepen. Deze keer was dat in San Francisco.

De BKVTF was er aanwezig, met een volmacht van de Panhellenische vereniging van vertalers (PEM), onze Griekse zustervereniging.

Het bestuur van de FIT heeft er verslag gedaan van zijn acties in de afgelopen termijn. De leden van het bureau hebben de afgelopen drie jaar alles in het werk gezet om in de vier windstreken van de aardbol aanwezig te zijn, om de banden met de aangesloten verenigingen te versterken. Het bestuur werkt veel professioneler, het secretariaat (onder het zeer bekwame beheer van Janet Orsted, ooit zelf lid van de raad van bestuur) is verhuisd naar Zwitserland (Basel). FIT is er zelfs in geslaagd om te besparen en orde op zaken te stellen in de financiën.

Dit werk is gerealiseerd onder het voorzitterschap van Marion Boers (SAATI, Zuid-Afrika), met de trouwe steun van onze afgevaardigde, Frans De Laet, en de penningmeester, Chris Evans (ITI, VK). Ook de bijdrage van Sabine Colombe (SFT, Frankrijk) is niet verwaarloosbaar: zij heeft de website helemaal vernieuwd. Dit werk heeft hun een schitterend resultaat opgeleverd bij hun herverkiezing. Het slechte nieuws is echter dat Frans De Laet aan het eind van het congres ontslag genomen heeft.

We kunnen wel stellen dat de BKVTF actief aan het congres heeft deelgenomen. Een van onze initiatieven: we hebben om redenen van democratie en solidariteit, de contactgegevens gevraagd van de Ethiopische vereniging, om hun eventueel onze tijdelijke steun aan te kunnen bieden. Die vereniging zou

Congres van de FIT in San Francisco

uit de FIT gezet worden omdat ze niet de middelen had gehad om haar bijdrage te betalen. Wij menen dat de moeilijke toestand van dat land mogelijk een reden kan zijn. Samen met de Oostenrijkse vereniging Universitas hebben we tevens een voorstel ingediend om de criteria voor steunaanvragen van het solidariteitsfonds te versoepelen. Dit fonds werd juist opgericht om dergelijke verenigingen te helpen. Het voorstel is door het congres goedgekeurd. Er werd nog een ander voorstel goedgekeurd: het verbod om de functie bij de FIT te vermelden in commerciële correspondentie.

Verder heeft de BKVTF het bestuur gevraagd om een gegevensbank op te zetten voor alle leden vertalers en tolken van de aangesloten verenigingen. Ook hebben we gevraagd om standpunten te publiceren over zorgpunten die een wereldwijde weerslag hebben op onze beroepen. Voorbeelden hiervan zijn de bedrijven van wereldformaat die hun vertalers gevraagd hebben om hun tarieven te verlagen, opdat deze bedrijven de (hun) crisis het hoofd zouden kunnen bieden, of het nieuwe fenomeen van “crowd-sourcing”.

Patricia Alarcon, Doris Grollmann, Agnès Feltkamp

Het bestuur van de FIT is te zien op www.fit-ift.org.

LE CONGRES DE LA FIT A SAN FRANCISCO

Le 30 et 31 juillet 2011, ce fut de nouveau le grand rassemblement des représentants de nos professions, à San Francisco cette fois-ci. La CBTIP y était présente, avec une procuration de l’association panhellénique des traducteurs (PEM), notre association-sœur grecque.

Le conseil de la FIT y a fait son rapport: pendant les trois années écoulées, les membres du bureau ont fait tout leur possible pour être présents dans les quatre coins du monde, en vue d’améliorer les contacts avec les associations affiliées. Le fonctionnement du conseil c’est professionnalisé, le secrétariat (sous la gérance très

Congrès de la FIT à San Francisco

compétente de Janet Orsted, membre du conseil en son temps) a déménagé du Canada en Suisse (Bâle). Et pourtant, la FIT a réussi à faire des économies et redresser ces finances.

Ce travail a été réalisé sous la présidence de Marion Boers (SAATI, Afrique du Sud), avec l'assistance fidèle de notre délégué, Frans De Laet, et du trésorier Chris Evans (ITI, Royaume-Uni). Un vaillant travail a également été livré par Sabine Colombe (SFT, France) pour le renouvellement du site internet. Leur travail leur a valu des résultats brillants aux réélections. La mauvaise nouvelle est toutefois que Frans De Laet a donné sa démission en fin de congrès.

Nous pouvons dire que la CBTIP a participé activement au congrès. Par souci démocratique et par solidarité, nous avons demandé à recevoir les données de l'association éthiopienne, en vue d'éventuellement lui donner un soutien. Cette association, de réputation pourtant sérieuse, serait rayée, faute de paiement de cotisations. Il nous semblait que la situation difficile du pays pouvait en être une raison. Avec l'association Universitas (Autriche), nous avons rédigé une motion d'assouplir les critères de demande d'aide au fonds de solidarité, justement pour permettre de venir en aide d'associations en difficulté. La motion a été acceptée par le congrès. Une deuxième motion acceptée est l'interdiction de mentionner sa fonction à la FIT sur le papier à lettres professionnel.

Pour l'avenir, la CBTIP a suggéré à la FIT de constituer une base de données de tous les traducteurs et interprètes membre de toutes les associations affiliées. La CBTIP a également demandé à la FIT de publier des opinions sur des questions qui touchent notre monde professionnel au niveau mondial. Nous avons cité les exemples d'agences mondiales qui quémandent auprès de leurs traducteurs des réductions pour faire face à la (leur) crise, ou l'impact du nouveau phénomène de "crowd-sourcing".

Patricia Alarcon, Doris Grollmann, Agnès Feltkamp

Pour voir le nouveau conseil d'administration: www.fit-ift.org.

Congrès de la FIT à San Francisco

GERECHTSTOLKEN IN DE TOEKOMST:

IS DE KWALITEIT VERZEKERD ?

Verschillende beroepsinstanties, waaronder de BKVTF, ijveren reeds lang voor een wettelijk statuut voor gerechtsvertalers en gerechtstolken. Het belang van gerechtstolken voor eerlijke en efficiënte communicatie tussen het gerecht en de verdachte of beklagde wordt nog steeds onderschat en de problematiek binnen de sector is dan ook groot.

De lage en onredelijk verdeelde tarieven en het gebrek aan een (uniforme) kwaliteitsvereiste en -controle in België dragen alvast niet bij tot de motivatie en degelijkheid van de gerechtstolk, waardoor de waarachtigheid van de communicatie in het gedrang komt. Zowel Lessius als de BKVTF (LinguaJuris) organiseerden reeds twee volwaardige opleidingen tot gerechtsvertaler en/of -tolk, maar enige wettelijke regeling hieromtrent ontbreekt nog.

Vanwege de politieke onrust waren de herhaaldelijk ingediende wetsvoorstellen omtrent het wettelijk statuut voor het beroep sinds 2000 telkens tevergeefs. Tien jaar later ziet de toekomst van de gerechtstolk er eindelijk weer wat rooskleuriger uit dankzij de Europese richtlijn van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures. Deze richtlijn verplicht de lidstaten ertoe uiterlijk op 27 oktober 2013 de nodige maatregelen te treffen om te voldoen aan een aantal minimumvoorschriften, die onder meer een waarborging van de kwaliteit van de vertolking omvatten en de opname van een onderdeel rond communicatie met bijstand van een tolk in de opleiding van het justitieel personeel.

De huidige wetsvoorstellen van Sonja Becq (CD&V), Karine Lalioux (PS) en Marie-Christine Marghem (MR) zullen nu als basis dienen voor het uiteindelijke wetsontwerp omtrent het statuut voor gerechtsvertalers en -tolken. Deze wetsvoorstellen stemmen grotendeels overeen, maar verschillen toch in enkele kleine, maar belangrijke details. Op voorstel van Doris Grollmann (voorzitster van de commissie beëdigd vertalers van de BKVTF en voorzitster van LinguaJuris) heb ik in het kader van mijn masterproef voor de Master Tolken aan de Erasmushogeschool te Brussel de drie wetsvoorstellen met elkaar vergeleken en getoetst aan de bepalingen in de Europese richtlijn. Voldoen deze wetsvoorstellen aan wat de Europese Unie wil omtrent gemeenschappelijke minimumnormen voor de bevordering van het wederzijds vertrouwen tussen alle lidstaten aangaande justitie, of is er nog meer werk aan de winkel?

De drie partijen opteren resoluut voor de invoering van een statuut, wat inhoudt dat de kandidaten in de toekomst bepaalde diploma's moeten voorleggen, een deontologische code naleven, alsook het beroepsgeheim respecteren en persoonlijk de verantwoordelijkheid dragen voor de uitoefening van het beroep. Indien degelijk uitgewerkt kan het statuut tegemoetkomen aan de kwaliteitsvereiste in de Europese richtlijn. De drie initiatiefnemers spreken elkaar echter wel tegen wat betreft de details rond de uitwerking van het statuut.

Zo willen ze bijvoorbeeld een minimumleeftijd invoeren, maar kiezen ze alle drie voor een andere leeftijd (Becq: 28 jaar, Lalioux: 21 jaar en Marghem: 25 jaar). De ietwat hoge leeftijd van 28 jaar is naar analogie met de leeftijd van juryleden in het hervormde assisenhof en wordt door Becq verder gestaafd met de woorden "maturiteit en levenservaring", daar sommige strafzaken psychologisch erg zwaar kunnen uitvallen. Dit kan resoluut beaamd worden, maar door de strengere toelatingsvoorwaarden zullen de kandidaten reeds een meer professionele leeftijd bereikt hebben vooraleer beëdigd te kunnen worden. Ze moeten zich tevens houden aan een deontologische code. Deze bepaalt

dat de gerechtstolk of -vertaler verplicht is rechtszaken te weigeren waartoe hij of zij zich niet in staat voelt. Bovendien komt een gerechtsvertaler nooit rechtstreeks in contact met dergelijke psychologische moeilijkheden. Het voorstel van Marghem lijkt dan ook het meest geschikt.

Er wordt tevens gezorgd voor de instelling van een nationaal register, wat de huidige officieuze papieren versies zal vervangen, maar in tegenstelling tot Lalieux en Marghem, kiest Becq voor een beperkte toegankelijkheid van dit register. Hierdoor komt zij wel tegemoet aan de bepaling in de Europese richtlijn hieromtrent.

Selor, het selectiebureau van de overheid, krijgt de verantwoordelijkheid om examens af te nemen. Het is echter nog niet zeker welke onderdelen getoetst zullen worden. Opnieuw kant Becq zich tegen Lalieux en Marghem door te eisen dat de kandidaten, naast de nodige talenkennis, ook over enige juridische kennis beschikken, wat ons onontbeerlijk lijkt.

Dankzij de verplichte naleving van een deontologische code wordt het makkelijker om het kaf van het koren te scheiden, maar een automatische inschrijving van alle huidige gerechtsvertalers en -tolken in het nationaal register, zoals Grollmann (BKVTF) dit wil, is misschien niet gewenst. Op die manier zou de vertaler of tolk immers eerst een fout moeten maken, vóór aler geschrapt te kunnen worden uit het register, wat hoogst betreuenswaardig is.

Enkel Lalieux bepaalt een overgangsregeling voor personen die reeds beëdigd zijn waarbij zij binnen een termijn van zes maanden een verzoek tot registratie kunnen indienen voor zover zij minstens één opdracht verricht hebben voor justitie. Dit lijkt een betere optie, aangezien niet alle vertalers en tolken op de huidige lijsten nog steeds actief zijn voor justitie.

Tevens wordt in de wetsvoorstellen gezorgd voor een uniforme

klachtenprocedure, maar zolang er geen mogelijkheid is tot
aanwending van harde bewijzen (video- of geluidsmateriaal)
blijft het woord tegen woord. De mogelijkheden hiervoor worden
momenteel onderzocht.

Tot dusver wordt in de opleiding van de magistratuur in België
geen aandacht besteed aan de bijzondere kenmerken van com-
municatie via een tolk, maar de Europese richtlijn wil daar ver-
andering in brengen.

Dit vormt een erkenning van het feit dat ook efficiënte communi-
catie tussen de gerechtstolk en het justitieel personeel onder-
ling belangrijk is om de doeltreffendheid van het werk te bevor-
deren. De wetsvoorstellen vermelden niets hieromtrent, en dus
moet ook dit onderwerp zo snel mogelijk aangekaart worden in
de Kamer.

Het is onmiskenbaar dat de bescherming van de beroepstitel
van gerechtsvertalers en -tolken het huidige labyrint van infor-
mele regelingen absoluut ten goede komt, maar de kleine ver-
schillen tussen de drie wetsvoorstellen wijzen op een gebrek
aan degelijk overleg met de beroepssector. Ze vormen reeds
een mooi geheel en komen grotendeels tegemoet aan de bepa-
lingen in de Europese richtlijn, maar moeten op enkele punten
zeker nog bijgesteld en verder aangevuld worden. Nauwe sa-
menwerking tussen alle betrokken partijen is hiervoor van es-
sentieel belang.

Jessie Voermans

=====

Op 27 augustus jl. behaalde Giovanni Bevilacqua, docent aan
Hogeschool-Universiteit Brussel en aan Lessius Hogeschool,
aan de Katholieke Universiteit Leuven de titel van doctor met de
volgende studie:

[Sprachmittlung in Altenbetreuungseinrichtungen.](#)

[Eine empirische Forschungsarbeit über die Italiener in Limburg.](#)

Promotor was Prof. Dr. Reine Meylaerts.

Co-promotor was Prof. Dr. Erik Hertog.

Kort nieuws

MEERTALIGE TECHNISCHE COMMUNICATIE

EEN KWESTIE VAN “TECHNIEK”

Enkele nabeschouwingen door een vertaler

Op 24 februari werd in de Artesis Hogeschool Antwerpen met de medewerking van de BKVTF een colloquium georganiseerd over meertalige communicatie.

Het bijzondere aan dit colloquium was dat de deelnemers zeer verschillende invalshoeken te zien kregen. Zo kregen we nuttige informatie, die ons vooral een beeld geeft over onze plaats als vertaler in al die processen.

Taalwetenschappers hebben ons kennis laten maken met verschillende modellen die gehanteerd worden bij het schrijven van teksten, maar vooral bij de redactie van bedrijfsinformatie. In bedrijven wordt nogal wat geschreven, en dat gebeurt vaak op een gefragmenteerde wijze. De een schrijft iets voor een brochure, de ander iets anders voor een handleiding en dan is er nog een derde, die nog eens hetzelfde schrijft voor een website en niet weet wat er al eerder geschreven is. Soms schrijven ze in totaal verschillende talen, of vanuit verschillende dochterbedrijven. En dan moet dat allemaal vertaald worden. Bedrijven beseffen dat de besparing al begint bij een meer gestructureerde aanpak, waarbij er zeer precies wordt bijgehouden wat er al geschreven is. Er bestaan nu al verschillende redactieprogramma's, waarin bijgehouden kan worden wie wat schrijft, zodat het gedane werk niet verloren gaat en opnieuw gebruikt kan worden.

Voor vertalers is dit niet zo nieuw: vertaalgeheugens passen immers ook in dit plaatje.

Meertalige technische communicatie

Met de uiteenzetting over de procedures van openbare aanbestedingen kwamen we in een totaal andere wereld terecht. De overheid probeert methodes te vinden om de beste dienstverlening te selecteren, die het minste zal kosten. En daar kruipt flink wat tijd in! Zo hoorden we dat het na het openen van de inzendingen (en het verwijderen van de offertes die niet voldoen aan formele basisvereisten) niet makkelijk was om meteen een selectie te maken op basis van prijs. Zelfs als de overheid stipuleert in welk formaat de prijsopgave ingediend moet worden, zijn er nog tal van parameters die verschillen. De omstandigheden waaronder supplementen aangerekend worden, de berekeningswijze ervan, de verschillende tarieven per taal, supplementen voor bepaalde extra diensten – alles is zo verschillend, dat er niet bepaald kan worden wie het goedkoopste zal uitvalen.

Daarom is de eerste stap het aanvragen van proefvertalingen. Die proefvertalingen worden dan beoordeeld door 2 evaluatoren die niet met elkaar mogen overleggen. Dan nog is de beslissing niet gemakkelijk: bij de ene indiener kan de kwaliteit van het Nederlands beter zijn, bij de andere die van het Engels enz... De vertalingen in de verschillende talen worden trouwens door dezelfde personen geëvalueerd: zij evalueren dus de vertaling in hun moedertaal en de vreemde talen.. De inzenders die de slechtste kwaliteit leveren, worden dan opzij gelegd. Vanaf dit moment begint het element prijs te spelen.

Bij overheidscontracten wordt vaak voorzien dat de contracten verlengd kunnen worden, als de uitbestedende dienst tevreden is over de kwaliteit. Bij deze dienst waren de contracten steeds verlengd.

Vervolgens kwam een wetenschapsjournalist van De Standaard binnengestoven – door omstandigheden kon hij niet deelnemen aan de rest van de dag. We hadden verwacht dat hij ons zou vertellen over samenwerking met tolken voor interviews, vertaling en aanpassing van wetenschappelijke artikelen uit het buitenland, baanbrekend terminologisch werk bij het “omtalen” van innoverende technologieën. We kregen echter een totaal ander verhaal.

De lezer van het wetenschappelijk katern van de standaard is niet geïnteresseerd in wetenschap. Hij wil niet weten welke nieuwe ontdekkingen er gedaan zijn, hij wil geen overzicht van stromingen in morele en filosofische beschouwingen bij wetenschappelijke vooruitgang, geen wetenschappelijke debatten. De lezer van De Standaard wil lezen over de emoties in de wetenschap. Wat voelde een ontdekker op het ogenblik van zijn uitvinding? Zijn andere wetenschappers jaloers? Hoe schieten de wetenschappers met elkaar op?

Een wetenschapsjournalist van De Standaard laat zich niet door tolken helpen. De spreker vertelde hoe hij naar een congres ging waar Russische kosmonauten bijeen waren gekomen om een kosmonaut aan te spreken over zijn gevoelens toen hij hoorde dat een Amerikaanse astronautenveteraan nog eens met de Shuttle mee mocht. Hij sprak geen woord Russisch, maar had wel een bandopnemertje bij zich en heeft de man gewoon de microfoon voorgehouden en laten spreken. Achteraf heeft hij dan de vertaling (daar zal dan toch een vertaler aan te pas gekomen zijn?) bewerkt.

Wat doet een journalist van De Standaard met nieuwe termen die (meestal in het Engels) opduiken? Gewoon overnemen. Eventueel het achtervoegsel vernederlandsen. Er is geen enkele roeping om de lezers te helpen door het aanreiken van neologismen in het Nederlands.

Een interessante demonstratie was die van een programma, dat behalve een vertaalgeheugen, ook een geheugen voor referentieteksten met hun vertalingen opbouwt. Het zoeken naar citaten wordt daardoor heel wat makkelijker, en het programma kan bovendien ook de vertaling van het citaat opzoeken. Dit kan een vertaler aanzienlijk wat tijd en zoekwerk besparen.

Toch een sombere gedachte als afsluiter: vertalingen werden de hele dag door afgeschilderd als een kostenpost. De methode om gestructureerder om te gaan met bedrijfsgeschriften, heeft

tot doel om minder te moeten vertalen. Er ontstaan steeds meer platforms met vertaalgeheugens, zelfs gratis. Dit betekent niet dat er in de toekomst minder vertaald zal moeten worden. Wel heb ik de indruk dat de vertalingen meer gefragmenteerd zullen zijn. We zullen steeds meer gevraagd worden om toevoegingen aan reeds bestaande teksten te vertalen. Werk is werk, maar de motivatie schiet er wel bij in als je alleen maar werk van anonieme anderen mag aanvullen.

Agnès Feltkamp
agnes.feltkamp@translators.be

=====

LA CBTIP

HOTE DE LA

GUILDE DES GESVOIS ENTREPRENANTS

La Guilde des Gesvois Entrepreneurs est une association locale fondée en 2009 et regroupant des entrepreneurs et indépendants qui vivent ou ont leur siège d'exploitation dans la commune de Gesves. Ses membres se réunissent tous les trimestres pour assister à une conférence sur un sujet bien déterminé, avant de prolonger la discussion autour d'un repas servi par un restaurateur ou un traiteur de l'entité. La Guilde souhaite développer la communication et les échanges entre ses membres, tout en diffusant des informations et initiatives économiques et sociales leur permettant de (mieux) développer leur activité.

La CBTIP et les Gesvois entrepreneurs

Après avoir déjà reçu des orateurs prestigieux tels qu'Eric Domb, patron du parc Pairi Daiza et Président de l'Union wallonne des entreprises, le directeur de la banque Triodos ou encore des professeurs d'université, la Guilde des Gesvois Entrepreneurs avait invité la CBTIP à présenter ce lundi 6 juin 2011 le métier de traducteur et d'interprète, ainsi que la Chambre et ses combats.

Au cours d'une présentation de près d'une heure, nous avons pu aborder devant un public d'environ 40 personnes les différentes facettes du métier de traducteur – interprète et expliquer pourquoi il est important de s'adresser à un professionnel lorsqu'on souhaite traduire un texte ou interpréter une conférence/réunion. Nous avons ensuite présenté la CBTIP, son histoire, sa structure, les services qu'elle offre à ses membres et à tout un chacun, ses buts et ses combats.

Bien qu'avant cette rencontre, d'aucuns se demandaient si le sujet intéresserait ce mélange hétéroclite d'entrepreneurs et d'indépendants, la grande quantité de questions posées à la fin

La CBTIP et les Gesvois entrepreneurs

de la conférence permet de se rendre compte que les participants avaient bel et bien accroché au sujet. D'autant plus que ces questions couvraient de nombreux thèmes, allant du mode de calcul des prix et des langues les plus demandées aux logiciels informatiques utilisés en passant par la formation et le master en traduction ou encore la protection du métier.

Cerise sur le gâteau, nous avons été accostés à l'issue de la conférence par une jeune diplômée en philologie qui souhaiterait entamer une carrière de traductrice indépendante. Très enthousiaste, elle était enchantée des explications reçues et nous a avoué que la présentation du jour l'avait confortée dans son idée que la traduction est un métier passionnant qui mérite une étude plus approfondie dans le cadre de sa réorientation professionnelle.

Autre signe de l'intérêt suscité par le sujet, la discussion s'est bel et bien prolongée lors du repas servi par après dans une brasserie du village. Une discussion qui, comme bien souvent lorsque des personnes abordent le thème de la traduction et de l'interprétation, a ensuite dévié sur l'apprentissage des langues.

La CBTIP et les Gesvois entrepreneurs

Le bilan que nous tirons de cette soirée est extrêmement positif car, bien que la Guilde des Gesvois Entreprenants soit une association très locale, nous avons pu constater combien la traduction et l'interprétation sont des sujets qui intéressent et fascinent (osons le mot !). Il serait probablement intéressant de réitérer l'expérience auprès d'autres associations professionnelles, afin d'augmenter la visibilité de la CBTIP et de promouvoir le recours à des traducteurs et interprètes professionnels.

Agnès Feltkamp et Ludovic Pierard

DOIS-JE PROTESTER UNE NOTE DE CREDIT ERRONEE?

Vous savez sans aucun doute qu'une facture non protestée est considérée acceptée. Si vous n'êtes pas d'accord avec le contenu d'une facture, il faut la protester le plus vite possible. Mais ce même principe vaut pour une note de crédit.

Supposons que vous avez un litige avec votre fournisseur concernant le montant de sa facture. Vous protestez la facture et, après une discussion, votre fournisseur est prêt à rédiger une note de crédit. Lors d'un contrôle, vous constatez que votre fournisseur n'a pas à 100 % respecté ce qui a été convenu.

Une note de crédit est l'inverse d'une facture et elle représente une créance de la personne qui la reçoit, sur la personne qui l'a envoyée. Elle doit donc contenir les mêmes mentions légales qu'une facture. Dans la plupart des cas, une note de crédit sert à rectifier une erreur dans le montant de la facture.

Si, après avoir protesté une facture, la partie adverse vous envoie une note de crédit et si vous l'acceptez telle quelle sans la moindre réserve, on part du principe que le montant crédité correspond au montant qui faisait l'objet du litige. A vous donc de minutieusement vérifier le tout. Après votre protestation, la partie adverse pourrait bel et bien rédiger une contreproposition et vous adressez immédiatement la note de crédit correspondante. Si vous n'êtes pas d'accord avec cette contreproposition, il faut donc également protester cette note de crédit.

Protester une note de crédit erronée?

Een aantal leden van de BKVTF werkt voltijds of deeltijds bij een vertaaldienst in de openbare sector of in de privésector. In de komende edities willen we een aantal van die vertaaldiensten in de kijker plaatsen. We gaan in deze editie van start met de vertaaldienst van de firma Ethias.

VERTALEN BIJ ETHIAS

Verzekerd van uw zaak?"

Ethias is natuurlijk een bekende naam in het Belgische verzekeringswereldje, maar als inleiding zouden we toch nog achtergrondinformatie over het bedrijf willen meegeven. Het bedrijf werd in 1919 onder de benaming OMOB/SMAP opgericht als Belgische, onafhankelijke en mutualistisch geïnspireerde verzekeraar voor leven en niet-leven. Ethias is een zogenaamde directe verzekeraar wat inhoudt dat er gewerkt wordt via het internet, via een call-/contactcenter.

In de vorige eeuw konden alleen overheidsdiensten en ambtenaren terecht bij het bedrijf. Vanaf 2000 werd de dienstverlening opengesteld voor iedereen. In 2003 volgde dan de naamsverandering van OMOB/SMAP in Ethias. In de nasleep van de financiële crisis werd in 2009 een driedelige structuur ingevoerd bestaande uit Ethias Finance, Ethias nv en Ethias OVV.

De fundamentele waarden van het bedrijf zijn menselijkheid, ethiek, engagement en nabijheid.

De verzekerden zijn de federale Staat, Kamer en Senaat, de Gewesten en Gemeenschappen, de tien provincies, meer dan 500 steden en gemeenten en meer dan één miljoen privépersonen.

Het bedrijf telt drie zetels (Luik, Hasselt en Eupen) en 38 regionale kantoren. Tendens stijgend ... Ethias heeft momenteel ongeveer 1800 werknemers.

Vroeger werkte Ethias met twee vertalers bij de Algemene Directie. Zij waren medewerkers van het directiesecretariaat en hun takenpakket omvatte het vertalen van documenten voor de Raad van Bestuur en voor het Directiecomité, het vertalen van gelegenheidsbrieven, het ondersteunen van de sponsoringacties en administratief secretariaatswerk.

Vandaag zijn bij Ethias 4 vertalers actief in de "Cel vertaling": Renée Jamaer en Diane Bastin werken in Luik, Ann Maule en Peter Goessens in Hasselt.

Peter Goessens staat in voor vertalingen en revisies in de talencombinatie Nederlands-Frans-Engels-Spaans, hij coördineert het werk van de Cel (verdeling opdrachten, revisie, ...) en de vertalingen die de Cel aan een vertaalbureau toevertrouwt. Hij is tevens parttime medewerker van het departement Communicatie, werkt mee aan de Nederlandse versie van het Intranet en zit in het redactiecomité van het bedrijfsmagazine "Nabij".

Ann Maule staat in voor vertalingen en revisies in de talencombinatie Nederlands-Frans-Engels-Spaans-Italiaans.

Renée Jamaer staat in voor vertalingen en revisies in de talencombinatie Frans-Nederlands-Engels. Zij is ook beëdigd vertaler.

Diane Bastin staat in voor vertalingen en revisies in de talencombinatie Duits-Frans-Engels.

Samen bieden zij dus zes talen aan: Nederlands, Frans, Engels, Duits, Spaans en Italiaans. Zij vormen nu een stafdienst van de Vice-CEO en produceren binnen de Cel op jaarbasis ongeveer 6.000 pagina's.

Hun takenpakket is mettertijd ook geëvolueerd: naast vertalingen voor de Raden van Bestuur, het Directiecomité en hun rechtstreekse diensten ondersteunen ze het vertaalwerk in andere departementen, reviseren ze teksten, geven ze taaladvies en beheren ze de terminologische databank.

Slechts een beperkt aantal opdrachten gaat naar vertaalbureaus, in overleg met de Cel Vertaling. Tolkopdrachten voor Raden van Bestuur en voor de ondernemingsraad worden door een externe leverancier verzorgd.

In de afgelopen jaren is het vertaalpakket sterk gegroeid: van ongeveer 400 vertaalde eenheden in 2005 naar meer dan 1000 in 2010. Zo'n eenheid kan dan wel variëren van enkele paragrafen (vb. bericht voor het intranet) tot een gids van meer dan 70 pagina's.

Het gemiddelde aantal pagina's per vertaling bedraagt 5,5 en gemiddeld vertaalt een vertaler per dag 10 pagina's.

Ethias heeft in de loop der jaren een aantal hulpmiddelen uitgewerkt voor medewerkers die met taal bezig zijn: naast de reeds vermelde terminologische databank Termias die straks uitgebreider aan bod komt, zijn dat "Ethias Taaldoelen" en "Ethias Schrijfwijzer", die beide in het Nederlands en het Frans beschikbaar zijn.

Voor informatie over de sector wordt ook een beroep gedaan op onder meer de websites van Assuralia en van de FSMA, de opvolger van de CBFA.

Op 2 september 2010 werd TERMIAS, de digitale vertaler van Ethias, gelanceerd via Oasis, het Intranet van het bedrijf.

TERMIAS is een letterwoord dat staat voor **TER**minologische **Me**ertalige en **I**nteractieve databank voor het **Ass**urantiewezen.

De doelstellingen zijn de volgende:

- Het vertaalwerk vereenvoudigen
- Het opzoekwerk versnellen
- Het professionele taalgebruik binnen de onderneming uniformeren / standaardiseren
- Bijdragen tot de communicatie tussen de verschillende zetels
- De kennis van andere landstalen ondersteunen.

Dit gebeurt door het inventariseren van termen, uitdrukkingen en afkortingen (NL / FR / DE / EN) die binnen de verschillende beroepen van Ethias worden gebruikt, en door die inventaris dan ter beschikking te stellen van de hele onderneming.

Momenteel bevat Termias ongeveer 10.000 termen uit de verzekeringswereld en ongeveer 300 veelgebruikte afkortingen en algemene uitdrukkingen. Een kleine greep uit de diverse vakgebieden:

Verzekeringstechnisch (*afstand van verhaal, BA, S/P-ratio, BOAR ...*)

Financiën (*afgeleid product, risicoappetijt, ROE, LoCoM ...*)

Boekhouding (*resultatenrekening, sociale balans, CN ...*)

Reporting (*notulen, onderzoek van de agenda, bijl. ...*)

Risk & Compliance (*witwaswetgeving, integriteit, CFI ...*)

DHR (*personeelsbestand, bruto jaarsalaris, VTE ...*)

Intendance (*menu's*)

Ethias-taalgebruik (*Ethiasser, SCC, ECC ...*)

Naast de functie "Basisopzoeking" die op de homepage van Oasis zit, is er ook een functie "Geavanceerd zoeken" beschikbaar.

Medewerkers van Ethias hebben de mogelijkheid om:

- de vertaling van een nog niet opgenomen term te vragen
- een andere vertaling / nieuwe term NL/FR voor te stellen.

In de komende maanden en jaren zal Termias een grote evolutie doormaken door:

- toevoeging van de termen in het Duits en het Engels
- toevoeging van termen afkomstig uit andere domeinen / beroepen (informatica, public relations, sponsoring ...)

Deze interactieve uitbreiding van de gegevensbank zal op de volgende manieren gebeuren:

- Rechtstreeks via de Cel Vertaling
- Via knop "Een vertaling voorstellen / aanvragen" in Termias
- Via een oproep tot de Ethias-medewerkers (andere beroepen)

Tegen eind 2011 zou de databank ongeveer 12.000 termen moeten bevatten. In 2012 is dan de uitbouw naar een niveau van 15.000 tot 20.000 termen gepland.

Wij wensen Peter Goessens en zijn collega's nog veel plezier bij het uitoefenen van hun functie als vertaler en taaladviseur en bij het uitbouwen van Termias.

Parmi les membres de la CBTIP, certains travaillent à temps plein ou à mi-temps dans des services de traduction du secteur public ou privé. Dans nos prochaines éditions, nous avons l'intention de mettre ceux-ci à l'honneur. Dans la présente édition, nous inaugurerons cette série d'articles avec le Service de traduction d'Ethias .

TRADUIRE CHEZ ETHIAS

Assuré de votre affaire ?”

Ethias est, cela va sans dire, une référence du monde de l'assurance belge. Cependant, en guise d'introduction, nous aimerions vous fournir quelques informations au sujet de cette entreprise.

Celle-ci fut fondée en 1919 sous le nom de SMAP/OMOB. Il s'agissait d'une compagnie d'assurance belge, indépendante, et mutuelliste. Celle-ci se développa rapidement dans tous les produits vie et non vie. Ethias est ce qu'on appelle un assureur direct, ce qui implique le travail via internet et via le call/contact center.

Au siècle dernier, seuls les pouvoirs publics et les fonctionnaires pouvaient s'assurer auprès de la société. Depuis 2000, celle-ci s'est ouverte à tous.

En 2003, a eu lieu le changement de nom : SMAP/OMOB est devenue Ethias à travers tout le pays.

Suite à la crise financière, une structure en trois parties a été mise en place en 2009, soit, Ethias Finance, Ethias SA et Ethias AAM.

Les valeurs fondamentales défendues par l'entreprise sont l'humanisme, l'éthique, l'engagement et la proximité.

Les assurés sont l'Etat fédéral, la Chambre et le Sénat, les Régions et Communautés, les dix provinces, plus de 500 villes et communes, et plus d'un million d'assurés à titre privé.

L'entreprise compte trois sièges (Liège, Hasselt et Eupen) et 38 bureaux régionaux. La tendance est à la hausse...

Actuellement, Ethias emploie environ 1800 personnes.

Jadis, Ethias employait uniquement deux traducteurs à la Direction générale. Ceux-ci étaient des collaborateurs du secrétariat de direction et ils avaient pour tâche de traduire des documents pour le Conseil d'administration, le Comité de direction, ainsi que des lettres de circonstance tout en fournissant aussi un appui aux actions du sponsoring et au secrétariat administratif.

Aujourd'hui, chez Ethias, quatre traducteurs travaillent activement au sein d'une 'Cellule Traduction' : Ann Maule et Peter Goessens sont à Hasselt et Renée Jamaer et Diane Bastin, à Liège.

Peter Goessens assume les traductions et révisions dans les combinaisons linguistiques suivantes : néerlandais - français - anglais - espagnol, coordonne le travail de la cellule (distribution des tâches, révision, ...) et les traductions que la Cellule confie à un bureau de traduction externe. En outre, il est collaborateur à temps partiel auprès du département Communication et collabore notamment à sa version néerlandophone de l'intranet. De plus, il fait partie du comité rédactionnel du magazine de l'entreprise 'Avec vous'.

Ann Maule assume les traductions et révisions dans les combinaisons linguistiques suivantes : néerlandais - français - anglais - espagnol - italien.

Renée Jamaer assume les traductions et révisions dans les combinaisons linguistiques suivantes: français - néerlandais - anglais. Elle est également traductrice jurée.

Diane Bastin assume les traductions et révisions dans les combinaisons linguistiques suivantes : allemand – français – anglais.

Ensemble, ils maîtrisent donc six langues : néerlandais, français, anglais, allemand, espagnol et italien. Actuellement ils font partie du staff du Vice-CEO et annuellement, ils totalisent pour l'ensemble de la cellule, aux environs de 6.000 pages.

Avec le temps, la nature de leurs tâches a également évolué : à côté de traductions pour le Conseil d'administration, le Comité de direction et leurs services directs, ils appuient aussi le travail de traduction des autres départements, revoient des textes, donnent des conseils linguistiques et gèrent la base de données terminologiques, Termias.

Seule une quantité limitée de tâches sont confiées à des bureaux externes en concertation avec la Cellule traduction. Les missions d'interprétation pour les Conseils d'administration et d'entreprise sont assumées par un fournisseur externe.

Au cours des dernières années, la quantité de traductions s'est développée énormément : de +/- 400 unités en 2005 à plus de mille en 2010. Cette unité peut varier de quelques paragraphes (p.ex. un message pour l'intranet) jusqu'à des guides pratiques de plus de 70 pages. Un document moyen fait environ 5,5 pages et un traducteur en traduit, en moyenne 10 pages par jour.

Au fil des années, Ethias a développé un certain nombre d'outils pour les collaborateurs confrontés à des problèmes linguistiques : il y a notamment Termias, la base de données terminologique citée ci dessus, et dont il sera question plus en détails ci-après, mais également les 'objectifs linguistiques d'Ethias' voire encore le 'Code de rédaction d'Ethias', tous deux disponibles en français et en néerlandais.

Pour les informations au sujet du secteur de l'assurance proprement dit, nous avons recours très régulièrement au site web d'Assuralia et de la FSMA, le successeur de la CBFA.

Le 2 septembre 2010, Termias, le traducteur en ligne d'Ethias, a été lancé via Oasis, l'intranet de l'entreprise.

Le nom **TERMIAS** désigne une base de données **TER**minologique, **M**ultilingue et **I**nteractive pour le domaine de l'**AS**surance

Les objectifs en sont :

- Simplifier le travail de traduction
- Accélérer les opérations de recherche
- Uniformiser le vocabulaire professionnel au sein de l'entreprise pour l'ensemble du personnel
- Contribuer à la communication « inter-sièges »
- Soutenir la connaissance d'autres langues nationales.

Cela se fait par l'inventaire des termes, expressions et abréviations (NL / FR / DE / EN) utilisés au sein des différents métiers d'Ethias et par sa mise à disposition de toute l'entreprise.

Actuellement Termias contient +/- 10.000 termes du monde de l'assurance et +/- 300 expressions communes et abréviations courantes.

Voici quelques exemples issus des multiples domaines :

Technique d'assurance (*abandon de recours, RC, ratio s/p, IARD ...*)

Finances (*produit dérivé, appétence au risque, ROE, LoCoM ...*)

Comptabilité (*comptes des résultats, bilan social, NC ...*)

Reporting (*PV, examen de l'ordre du jour, rapporter fonctionnellement à ...*)

Risk & Compliance (*atteinte à l'intégrité, cartographie, CTIF ...*)

DRH (*effectif, salaire annuel brut, ETP ...*)

Intendance (*menus*)

Vocabulaire « Ethias » (*Ethiasien, CCS, ECC ...*)

Sur la home page de l'intranet, aux côtés du moteur de recherche de base, un onglet est spécifiquement dédié à Termias. Il existe également une option de « recherche avancée ».

Les collaborateurs d'Ethias ont la possibilité de

- solliciter la traduction d'un terme qui n'a pas encore été répertorié
- proposer une autre traduction / un nouveau terme NL/FR/EN/DE.

Dans les mois et années à venir, Termias subira une évolution conséquente :

- L'ajout des termes en allemand et en anglais
- L'ajout de termes issus d'autres domaines / métiers (informatique, relations publiques, sponsoring, etc.)

Cet élargissement interactif de la base de données se fera :

- directement via la Cellule Traduction
- via le bouton "Proposer/demander une traduction" dans Termias
- via un appel aux collaborateurs d'Ethias (autres métiers)

Fin 2011, la banque de données devrait contenir 12.000 termes.

En 2012, Termias a pour ambition d'atteindre de 15.000 à 20.000 termes.

Nous souhaitons à Peter Goessens et à ses collègues, encore beaucoup de plaisirs à agrémenter et à développer Termias et à exercer leur fonction de traducteur et conseiller linguistique.

**PLEASE MIND THE GAP :
DEFENDING ENGLISH AGAINST
“PASSIVE” TRANSLATION⁽¹⁾**

**BY WENDELL RICKETTS
(PART II)**

*Wendell Ricketts is a writer and translator. His translation of the complete plays of Natalia Ginzburg, *The Wrong Door*, was published by the University of Toronto Press in 2008, and he was awarded the PEN American Center Renato Poggioli Prize for Translation for an earlier version of the same project. He holds a Master's degree in English with an emphasis in creative writing and has also taught English literature, Business English and writing in the United States and Italy. He holds an “A” grade CELI 5 certificate in Italian — certifying his C2 “native-level proficiency” in Italian – but he still does not translate into his second language.*

One example will suffice: In January 2010, *La Repubblica* published a piece on lexical impoverishment among the young, focusing on the spread of teen slang and “text talk” (Balbi, 2010). Comments poured in from *La Repubblica*'s readers, many of them certain that blame for the presumed deterioration of the Italian language could be laid squarely at the feet of English. The invective reached its apogee when one reader wrote:

The Italian language is extraordinary and difficult precisely because of its enormous expressive richness — unlike American English, which represents the sanctification of ignorance carried to the extreme. The emulation of inane levels of linguistic lunacy and their diffusion among the younger generation is only the latest aberration imported from America. As if deregulation, globalization, revolving credit, rap music, sagging, television with more commercials than programming, reality shows, and McDonald's weren't enough.

Please mind the gap

Come Si Dice?

English nonetheless remains commonplace in Italy. It is frequently the language of business and is increasingly the language of science. More and more often, translations into Italian of English-language books and films appear with their English titles intact. English courses are widely offered in the schools, and parents are anxious that their children will be disadvantaged in the work world if they fail to learn English. Large companies such as Barilla hire teachers to bring English lessons directly into the workplace, and leading universities such as Milan's La Bocconi offer degree programs conducted entirely in English. Knowledge of English has become a status symbol — although, like all status symbols, it mainly needs to be visible on the surface.

None of this, of course, has much to do with the qualification of professional translators. To state what should be obvious, the ability to live, work, study, or travel in a second or other language is not equivalent to the ability to write skillfully and fluently in that language. Language teachers know this better than anyone, perhaps: Second-language acquisition falls, very roughly, into two categories—what we might call “receptive” skills (reading and listening) and “productive” skills (writing and speaking). Students of a foreign language almost always lag behind in productive skills, even when their receptive skills are good.

The same was true of all of us when, as infants, we learned our first language. Our “receptive” vocabulary (our ability to understand what we heard) grew by leaps and bounds with respect to our “productive” vocabulary (the words we could summon independently), and this situation remains unaltered in our adult lives. In his 1988 book *The English Language*, David Crystal, professor of linguistics at Bangor University in Wales, calculated that an average English speaker recognized 38,300 words either “well” or “vaguely” but used only 16,300 “often.” More recent research on the language of English-speaking adolescents suggests that teenagers know as many as 40,000 words but use only about 800 in their daily production (speech, emails, text messages, etc.) (Griffiths & Gourlay, 2010). “Passive vocabulary is much larger than active,”

Crystal remarked (p. 49), an inconvenient truth that non-native translators tend to disregard.

But of course the ability to speak a language, even well, and to write well in that language are two entirely separate skills. And of course the capacity to function in two languages does not, standing alone, constitute biculturalism. Who would argue the contrary? Quite a lot of people, as it turns out.

During an online seminar sponsored by the Rome-based European School of Translation in March 2009, Italian participants were asked to suggest English translations of the phrase *PULSANTE APRI-PORTA*, the sort of sign one might encounter on the door between two subway cars. Variations on the theme of “door-opening button” figured in all responses—precisely the sort of context-free word swap that fails what I call the *Come Si Dice* Test (“How Things Are Said”). It references the concept, but it is not a translation. In a true Anglophone context, no one would post a sign that said “door-opening button” on the subway, and someone who hadn’t grown up in an English-speaking environment might never have seen the common PUSH TO OPEN.

Along the same lines, one of my favorite examples of *Come Si Dice* failure comes from a question sent to a online translators’ forum regarding the translation of the legend *NON CAPOVOLGERE*, which appeared on the outside of a carton of retail merchandise. An Italian translator working passively from Italian into English posed the question, and another passive translator looked in the dictionary and found that the verb *capovolgere* meant “to turn over” or “to turn upside down.” Thus he suggested: “Do not turn over.”

“Do not turn over” cannot be called wholly inaccurate (though the verb lacks a grammatical object—unless it is the reader who is meant to remain upright), but the reasoning of the passive translators in this case demonstrates two significant (and depressingly common) problems. First, the common failure to acknowledge that the presence of a term in the dictionary is no excuse for a bad translation. And, second, that many *Come Si Dice* errors derive from the most obvious of sources: a lack of *cultural* familiarity with the target language.

Please mind the gap

Only someone with everyday life experience in an English environment would be likely to know that the correct English translation of the identical concept in an identical context—a true translation, that is, and not simply the slavish substitution of English words for Italian ones—is: THIS END UP.

Translation is not simply a game of cross-cultural *Password*. That's why a *grattacielo* is a skyscraper and not a "skyscraper" in English; why a person is "healthy as a horse" in English and not "healthy as a fish" (as she would be in Italian); why the idiomatic expression *togliersi un sassolino dalla scarpa* can't be translated (as a passive IT>EN translator did) with "take out the little rock from the shoe" but rather as "get something off one's chest." It's why *portali internet che hanno implementato una vendita diretta al pubblico attraverso il sistema di vendita per corrispondenza denominato e-commerce* becomes "online stores." It's why *I signori viaggiatori sono pregati di fare attenzione allo spazio vuoto tra il binario e la banchina* can be unimpeachably translated as "Please Mind the Gap."

The Nontroversies

In translation, I begin with the premise that the purpose of a written text is to transmit a communication from the writer to known or unknown recipients. The author of the text initiates the communication in her or his language, launching the message in the direction of an audience. In the case of a recipient who would otherwise be excluded because he does not understand the original language, the translator's task is to intercept that message and carry it forward. Between launch and landing, however, an additional operation is required—one that takes place entirely within the intellect of the translator. The translator, that is, having understood the original message, transcribes and re-encodes it—with appropriate words and terminology, certainly, but especially with the grammatical, syntactical, vernacular, and cultural strategies that ensure that the communication is able to serve the recipient without reassembly, modification, or further treatment. In a certain sense, then, every translation is a "localization."

Please mind the gap

What logically follows is that the translator's most essential skill is the ability to write in her or his native language—not “adequately,” not so the reader “can figure it out,” but superbly. Writing skills come *before* language skills. The fact that translator-training programs and professional associations tend to ignore this reality is only one of the best reasons to tear down the Tower of Babel and start over.

In 2008, when I began to circulate my petition, “Professional Standards for Written Translations in English”—which included such subversive proposals as the suggestion that translators provide written translation services only into their native language and that agencies employ solely qualified translators who are native speakers of the requested target language—I immediately began to receive incensed responses. In general, the criticisms fell into two categories: the “There’s No Universally Accepted Definition of a ‘Native Language’” camp and the “Native Fluency Isn’t Sufficient to Qualify Someone as a Translator” camp.

To both of which I can only say: I wholeheartedly agree.

As I mentioned at the outset, native fluency does not, standing alone, qualify a translator. At least in the case of translations from “wide diffusion” (especially European) languages into English, however, it is a qualification without which a translator should not be called professional.

With regard to the definition of “native speakers,” I have two reactions. First, I have yet to meet this person of whose existence I am continuously assured, this non-native speaker whose writing skills are identical to those of a native speaker with equivalent education, training, and expertise; who is capable of producing clear, substantially flawless written translations in English; and whose linguistic, cultural, media, and literary acuties leave nothing to be desired with respect to the native who is born, raised, and educated with English as a mother tongue. My view of so-called perfectly bilingual, bicultural, “bidirectional” translators is that they’re a lot like Sasquatch: Many people are convinced they exist, but how many have actually seen one?

Please mind the gap

More importantly, however, the question of how we should define native speakers or native languages is a red herring, a genuine nontroversy. The issue isn't policing native speakers; it's policing unqualified translators. The vast majority of the passive translators I've encountered, in fact, don't necessarily even argue that they have native-speaker skills; they argue that *it doesn't matter*. In 2007, when the topic of translating into a "foreign" language was raised on LangIT, the online Italian-language translators' forum, literally scores of passive translators wrote in over a two-week period to defend their work, often quite indignantly, arguing that their clients didn't even want high-quality translations. Is there any other profession in the world whose practitioners would be so eager to boast, "I provide mediocre service, just the way my clients like it"?

Let's at least be honest with ourselves: Translation remains a profession without guidelines, without a true code of ethics, without a genuine deontology, without any reliable way to distinguish people who have a good reason to call themselves professional translators from those who don't. I continue to believe that we need to stop being so reluctant to say that many people who hold themselves out as professional translators don't have the competence to do so. And passive translation is one area in which that lack of competence is glaring.

If professional translation providers were adequately monitored, licensed, and tested; if a shared set of genuine professional ethics and standards existed; and if translator-training programs discouraged rather than encouraged L1>L2 translation, the profession would correct itself and passive translations would decline. Instead, the opposite is true. When Proz.com, perhaps the largest online translator clearinghouse, published its "Professional Practices for Language Service Providers" guidelines in 2008 and began asking site members to endorse them, it failed to include any mention of native-fluency or >L2 translation.

It comes as no surprise, then, that of the 7127 translators in the Proz directory who say they are professionally qualified to translate from Italian into English, 39% report that their native language is Italian—only 35% indicate English.⁶

Please mind the gap

Among other things, what these figures tell us is that 65% of Proz's "qualified" IT>EN translators are not native English speakers. Fully one-fourth (26%), moreover, are neither native English speakers nor native Italian speakers and thus translate into or from second or third (or other) languages. An average of 59% of Proz translators into English from Spanish, German, or French are not native-English speakers. I consider that a problem.

10, 8, 6, 4: What in the World Are You Fighting For?

I have only one question to pose to those who are affronted by my proposal to regulate passive translations into English: *What are you really against?*

If only for the sake of consistency, I could hardly object to a non-native-speaking translator who genuinely demonstrated "mastery of the target language equivalent to that of an educated native speaker" (as the American Translators Association's Code of Professional Conduct and Business Practices phrases it). In almost all countries that represent the world's major languages, in fact, nationally recognized certification or testing of language skills exists for non-natives. In the United States, there's the TOEFL (Test of English as a Foreign Language); with regard to most European languages, the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) contemplates six levels of language competence, from A1 to C2; and individual EU countries administer tests of their home language and evaluate language learners on the CEFR framework (the Swedex in Sweden or the CELI in Italy, to name just two). In China, the Business Chinese Test (BCT) and the Chinese Proficiency Test (HSK), both state-level standardized tests, are offered to non-native Chinese speakers who want certification of language proficiency for business, employment, or educational purposes.

In other words, objective testing already exists to demonstrate "native fluency" in the most common language combinations. If non-native-target translators have mastery of a second or other language that is equivalent to that of an educated native speaker, they should have no difficulty certifying it.

Please mind the gap

In my experience, however, quality, accuracy, and cultural *and* linguistic mastery are rarely equivalent. Rather, it's a question of incompetence, of gross errors, and of bad (inaccurate, goofy, misleading, embarrassing) translations. It isn't clear to me why anyone would want to defend the kinds of translations I've mentioned in this article—or the thousands of others that one can find with a few mouse clicks. (The site <http://www.english.com/> is a good place to start.) Moreover, in high-competition combinations (major European languages into English, e.g.) where native-English-speaking translators are plentiful, non-native translation constitutes an unfair business practice, and it strikes me as foolish not to safeguard our profession and our livelihoods against it.

My proposals thus remain simple ones: professional translators should provide written translation services exclusively into their native language; translation educators should discourage students and instructors clients from providing or promoting passive written translations; professional translators should not falsely claim to be native speakers of a second or other language; any entity that uses or sells written translations should exclusively employ professional, qualified translators who are native speakers of the requested target language; and associations and online clearinghouses should require members to demonstrate native-level written competence in their claimed target languages.

Recently, I received a call from an Italian editor who said he was in “desperate straits.” He had hired two different Italian translators to translate book projects into English for his publishing house but, when the manuscripts arrived, he realized they were (in his own words) “a shambles.” As we discussed revising the books, he struggled to understand how such a thing could have happened. “Both of them have lived in the United States for at least ten years!” he said over and over. I'm sure it was true: they'd lived for ten years in the U.S. No doubt they got along fine in English at work and at home. But they weren't native speakers. And that's the point.

(6) As of January 12, 2010. Of the native English speakers, 991 live in Italy—hardly a shortage of IT>EN translators “in country,” especially considering that these figures represent the members of only a single online forum.

Please mind the gap

Works Cited

- Arcangeli, Massimo (2009, April 5). No, l'angliano no! In margine al Dialogo (o Discorso) intorno alla nostra lingua. Osservatorio della Lingua Italiana: Dizionario Zanichelli. (Retrieved from <http://tinyurl.com/yhs3glw>.)
- Azienda Ospedaliero-Universitaria Policlinico di Modena (2009, August). Comunicato Stampa: Inglese maccheronico nella segnaletica del Policlinico—La risposta dell'azienda. (Retrieved from <http://tinyurl.com/ygd6dkh>.)
- Balbi, Alessio (2010, January 12). Bella e scialla: ecco come parla la "generazione 20 parole." *La Repubblica*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/ycxr32p>.)
- Baldazi, Luca (2007, October 11). Traduttori: Molto richiesti, poco pagati. Miojob—Repubblica.it. (Retrieved from <http://tinyurl.com/ynm2fz>.)
- Bianchi, Matteo B. (2007, March 14). Guglielmo e Grazia (and Other Splendid Traductions). (Retrieved from <http://tinyurl.com/yhdmwo9>.)
- Crystal, David (1988). *The English Language: A Guided Tour of the Language*. London: Penguin Global.
- Genzlinger, Neil (2009, December 31). This is English: Rules are Optional. *New York Times*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/yghyhtp>.)
- Glod, Maria (2005, May 9). Connecting With the American Dialect: Insight Into West African Cultural Disparities Reshapes English Lessons. *Washington Post*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/yfc7aw9>.)
- Griffiths, Sian & Gourlay, Chris (2010, January 10). Text-talk teens lack the right words for work. *The Sunday Times*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/ylcztnu>.)
- Hessler, Peter (2006). *Oracle Bones: A Journey Through Time in China*. New York: HarperCollins Books.
- Mina (2010, January 3). Leopardi bisogna meritarselo. *LaStampa*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/ygayxag>.)
- Nerrière, Jean-Paul & Hon, David (2009). *Globish the World Over*. Self-published.
- New Lingua Franca Upsets French (2009, January 22). BBC Online. (Retrieved from <http://tinyurl.com/aukos8>.)

Please mind the gap

- Ray, L. (2004) Italian Lies Dying ... and the Assassin Is English! *The Linguist*, 43, 2:34-37.
- Simons, Craig (2007, January 7). Ahead Of The Olympics, Beijing Cleans Up Its 'Chinglish'. *Arizona Republic*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/yzl5qzt>.)
- Skapinker, Michael (2008, August 25). A Word in Your Ear: Keep it Slow and Simple. *The Financial Times*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/5snchp>.)
- Sometimes English is not Sexy but Stupid. (2010, January 3). ForeignExchange Translations. (Retrieved from <http://tinyurl.com/yf7xuyw>.)
- Traduzioni show nei cartelli per turisti (2009, August 12). *Il Tirreno*. (Retrieved from <http://tinyurl.com/yzwhzze>.)

MOET IK EEN FOUTIEVE CREDITNOTA PROTESTEREN?

Dat een onbetwiste factuur als aanvaard wordt beschouwd, is algemeen geweten. Gaat u niet akkoord met de inhoud ervan, dan moet u deze binnen de kortste termijn betwisten. Hetzelfde geldt echter voor een creditnota.

Stel, u krijgt een geschil met uw leverancier over de omvang van de factuur. U betwist deze en uw leverancier is uiteindelijk bereid een creditnota uit te reiken. Bij nazicht stelt u vast dat de tegenpartij echter niet geheel op uw wensen is ingegaan.

Een creditnota is het spiegelbeeld van een factuur en belichaamt een schuldvordering van de ontvanger ten overstaan van de verzender. Zij moet bijgevolg dezelfde vermeldingen bevatten als een factuur. In de meeste gevallen wordt een creditnota verzonden om een foutief factuurbedrag recht te zetten.

Ontvangt u van de tegenpartij na de betwisting van de factuur een creditnota en aanvaardt u die zonder enig voorbehoud, dan gaat men ervan uit dat het gecrediteerde bedrag overeenstemt met het betwiste bedrag. U doet er dan ook goed aan een en ander nauwlettend in de gaten te houden. Uw tegenpartij zou immers na uw betwisting een soort van tegenvoorstel kunnen doen en daar meteen een creditnota voor verzenden. Gaat u daarmee niet akkoord, zal u deze creditnota ook moeten betwisten.

Foutieve creditnota protesteren?

REVUE INTERNATIONALE DE LA TRADUCTION
INTERNATIONAL JOURNAL OF TRANSLATION

BABEL is a scholarly journal designed primarily for translators and interpreters, but of interest also for the non-specialist concerned with current issues and events in the field of translation.

BABEL includes articles on translation theory and practice, as well as discussions on the legal, financial and social aspects of the translator's profession: it reports new methods of translating (e.g. machine-aided translation, computerized dictionaries, word banks) and on schools, special courses, degrees and prizes for translators; and it provides up-to-date information on the activities of the International Federation of Translators and of its member organizations and committees.

An established publication, **BABEL** will appeal to all those who make translation their business. Articles are written in English, in French and occasionally in German, Spanish or Russian. **BABEL** is published by the International Federation of Translators (FIT) with the financial assistance of UNESCO.

A selection from previously published issues:

✦ Anna MATAMALA: Translations for dubbing as dynamic texts: Strategies in film synchronisation.

✦ Binta Fatima IBRAHIM: *The appropriation of linguistic forms for better cognitive comprehension of the Nigerian pragmatic literature.*

✦ Adewuni SALAWU: *Evaluation of interpretation during congregational services and public religious retreats in south-west Nigeria.*

✦ Fan WUQIU: *On the aesthetic ablation of fuzziness in Chinese expressions in Chinese-English translation.*

✦ Liu YANG: *Cultural loss in the English translation of Chinese poetry.*

Subscription rates for **BABEL** volume 56 (2010, 4 issues, 96 pp. each)

183,00 € (incl. postage) for libraries and institutions

80,00 € (incl. postage) for individual subscribers, provided the pre-paid order is placed directly with the publisher:

*Belgische Kamer van
Vertalers, Tolken en Filologen*

JOHN BENJAMINS PUBLISHING
COMPANY
P.O. Box 36224,
NL-1020 NE Amsterdam
P.O. Box 27519 Philadelphia PA
19118-0519 USA
Subscriptions@benjamins.nl •
www.benjamins.com

De ledenverenigingen van de FIT, zoals de BKVTF, kunnen dat tijdschrift met korting ontvangen, via een groepsabbonnement. Voor de jaargang 57/2011 heeft de BKVTF ingetekend voor een groepsabbonnement. De normale abonnementsprijs voor individuele abonnees is 80 €. De leden kunnen zich een jaarabbonnement aanschaffen tegen 35 € door storting van dat bedrag op ING 310-0463867-02 van de BKVTF, Brussel. Gelieve te vermelden of u een factuur wenst (melding Babel 2011). Met dank bij voorbaat voor uw medewerking en steun.

Les associations membres de la FIT, telles que la CBTIP, peuvent obtenir cette revue par abonnement groupé et bénéficier ainsi d'une réduction. La CBTIP a souscrit un abonnement groupé pour le volume 57/20110. Le prix normal pour les abonnés individuels est de 80 €. Les membres de la CBTIP ne paient que 35 €. Veuillez verser ce montant sur le compte ING de la CBTIP à Bruxelles, 310-0463867-02. Veuillez indiquer si vous souhaitez une facture (mention: Babel 2011). Merci d'avance pour votre aide et votre collaboration.

René HAESERYN

TRANSLATIO

Supplément bibliographique et lexicographique du Comité pour la bibliographie internationale de la Traduction de la FIT.

Min. 239 pages (21 x 15) par volume (en 2011 : vol. XXX)

Rubriques :

- ✦ Bibliographie internationale de la traduction.
 - ✦ Communications – Pages d’histoire
 - ✦ REVUE DES REVUES. Echos de l’activité de la FIT dans les revues des associations membres et autres.
- Nouvelles publications (intéressant les traducteurs et interprètes)

Copyright © Fédération Internationale des Traducteurs (Paris).

Publié par F.I.T. Publications,
Heiveldstraat 245, B-9040 Sint-Amansberg (Belgique).
Tél. et télécopie : 32-9-2283971

Prix : abonnement par volume (4 numéros) : (en Europe) 17 EURO ;
(hors de l’Europe) 21 EUR ; par numéro : 5 EUR (frais de port en sus) ; air mail + 8 EUR.

Abonnements groupés de 10 volumes au minimum, livrés à la même adresse : 20 % de remise.

Facture sur demande.

Les annulations éventuelles doivent être signalées par écrit et six (6) semaines avant la fin de l’année.

Paiements :

- ✦ par mandat postal international
- ✦ par chèque libellé en Euro et tiré sur une banque belge en mentionnant le numéro du compte bancaire en Belgique (IBAN + BIC-code)
- ✦ par virement au n° de compte bancaire Fortis suivant: (IBAN) : BE73-001-0084-859-60 (BIC : GEBABEBB) à l’adresse : R. Haeseryn, Heiveldstraat 245, B-9040 Sint-Amansberg ;
- ✦ par carte de crédit Mastercard/Eurocard ou VISA, mentionnant le numéro et la date d’expiration.

Impressum

LE LINGUISTE - DE TAALKUNDIGE

**Organe de la Chambre belge
des Traducteurs, Interprètes et
Philologues asbl**

Affiliée à la Fédération
internationale des Traducteurs

**Orgaan van de Belgische Kamer
van Vertalers, Tolken en
Filologen vzw**

*Aangesloten bij de Fédération
internationale des Traducteurs*

**Editeur responsable /
Verantwoordelijke uitgever**

Patrick Rondou
CBTIP-BKVTF
Rue Montoyerstraat 24, B 12
1000-Bruxelles - Brussel

Tous droits réservés /
Alle rechten voorbehouden

CBTIP-BKVTF © 2011

**Rédacteur en chef /
Hoofdredacteur**

Patrick Rondou

Comité de rédaction /

Redactiecomité

Agnès Feltkamp
Patrick Rondou
Max De Brouwer

Impression / druk

Drukkerij Peeters, Herent

Collaboration

Si vous souhaitez collaborer au
Linguiste, veuillez envoyer vos articles
par courrier électronique à l'adresse
taalkundige-linguiste@translators.be.
Les articles seront publiés dans la
langue dans laquelle ils ont été
soumis. Ils n'engagent que leur auteur
et ne reflètent pas nécessairement
l'opinion de la CBTIP

Tous droits réservés.

La reproduction ou la publication,
intégrale ou partielle, du contenu de
cette revue sous quelque forme et par
quelque procédé que ce soit, est
interdite sans autorisation écrite
préalable du conseil d'administration
de la CBTIP.

Medewerking

Indien u aan de Taalkundige wenst
mee te werken, gelieve uw artikels per
e-mail te sturen naar volgend adres:
taalkundige-linguiste@translators.be.

De artikelen worden gepubliceerd in
de taal waarin zij werden ingestuurd.
Zij geven alleen de mening van de
auteur weer en niet noodzakelijk die
van de BKVTF.

Alle rechten voorbehouden.

De reproductie of de publicatie van dit
tijdschrift of van gedeelten hiervan, in
welke vorm of op welke wijze ook, is
verboden zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van het
bestuur van de BKVTF.

Abonnement (4 nummers) / Abonnement (4 numéros)
België / Belgique: 35 € Buitenland / Etranger: 50 €

Door storting of overschrijving / Par virement ou versement:
BE32 3100 4638 6702, BIC BBRUBEBB 310-0463867-02

Prijs per nummer: 9 €
Het abonnement loopt over een volledig kalenderjaar. Als u tijdens het jaar een abonnement neemt, worden de nummers nagestuurd.

Prix par numéro: 9 €
Abonnement par année civile avec envoi rétroactif des revues si vous vous abonnez en cours d'année.

Abonnement De Taalkundige / Le Linguiste ✕

Ja, stuur mij De Taalkundige 4 maal per jaar
Oui, envoyez-moi Le Linguiste 4 fois par an

Naam / Nom:

Voor naam / Prénom:

Adres / Adresse:.....

Postcode / Code postal: Plaats / Commune

Ik maak 35 € (België) – 50 € (buitenland) over op ING bankrekening
BE32 3100 4638 6702, BIC BBRUBEBB
Je verse 35 € (Belgique) – 50 € (étranger) au compte BE32 3100
4638 6702, BIC BBRUBEBB

Datum / Date

Signature:

Terug te sturen naar het secretariaat / A renvoyer au secrétariat:
CBTIP / BKVTF

Le Linguiste / De Taalkundige taalkundige-linguiste@translators.be
Rue Montoyerstraat 24 B 12 Tel./fax: +32+(0)2/513.09.15
B-1000 Bruxelles - Brussel

Impressum

**Chambre belge des Traducteurs, Interprètes et Philologues
Belgische Kamer van Vertalers, Tolken en Filologen**

**Association sans but lucratif
Vereniging zonder winstoogmerk**

Siège social:

Maatschappelijke zetel:

Rue Montoyerstraat 24, B12

B-1000 Bruxelles – Brussel

Tel. : + 32-2-513 09 15

Fax. : + 32-2-513 09 15

www.cbtip-bkvtf.org

membres – leden: admin@cbtip-bkvtf.org

public – publiek: info@cbtip-bkvtf.org

BTW/TVA: BE-407 664 274

Rekening ING / Compte ING: 310-0463867-02

Bijdrage 2011 / Cotisation 2011: 180 €

Jaarboek / Annuaire:

33 € (Belg.), 40 € (EU), 50 € (reste du monde - rest van de wereld).